

Jsoucí a nejsoucí

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2014](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2014](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 21. 3. 2014
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 21. 3. 2014

Jsoucí a nejsoucí

Pro Aristotela bylo pravdou, řekneme-li, že jsoucí jest a že nejsoucí není [Metafysika, Pha 1946, str. 120.]; pro nás to je nutně poněkud problematický výměr. Každé „jsoucí“ je totiž děním, dokonce událostným děním (tj. děním vnitřně sjednoceným). A to znamená, že každé „jsoucí“ jest pouze zčásti, dokonce (po většině) jen z malé části, zatímco z větší části „jest nejsoucí“. Takže každé skutečné (opravdové) „jsoucí“ je v každé své fázi celkem (integritou) právě jsoucího, jakož i nejsoucího, tj. již nejsoucího a ještě nejsoucího. A protože o celku nelze pochybovat, že by nebyl, pokud se právě děje, musíme ono „již nejsoucí“, jakož i ono „ještě nejsoucí“ chápat jako v jistém smyslu „jsoucí“; což ovšem znamená, že i ono „nejsoucí“ musíme chápat nikoli jako „naprosto nejsoucí“, nýbrž jako částečně resp. v jistém smyslu „jsoucí“. Což je ovšem všechno v rozporu s tím, jak „pravdu“ a „jsoucí“ na uvedeném místě vymezil Aristotelés (zatím bez zvláštního ohledu na to, že „pravda“ je tu řeckým způsobem chápána chybně, totiž jako pouhá „neskrytost“, tedy vlastně jako cosi závislého na tom, co „jest“). Máme-li „pravdu“ chápat jako vztaženou ke „jsoucím“, pak tuto její vztaženost nemůžeme redukovat na vztaženost k tomu, co „právě jest“, ale musíme připustit, že je také vztažena k tomu, co „už není aktuálně jsoucí“, tedy k tomu, co už pominulo. Ale stejně tak musíme připustit, že je (může být) vztažena k tomu, co „ještě není aktuálně jsoucí“, ale co se brzo aktuálně jsoucím stane (a co se hned na to stane „již aktuálně nejsoucím“. To, co se v průběhu události jako celku teprve má stát, co teprve bude „jsoucím“, však nemůžeme jednoznačně odvozovat ani za aktuálně jsoucího stavu (fáze) události, ani z toho, co se z události v čase již stalo (ve smyslu důsledného kauzalizmu), i když mnohé z toho, co se již stalo, je vybaveno jistou „setrvačností“, takže se do příštích fází události „vnutí“, „prosadí“. To sice znamená, že jsou tomu, co teprve přichází, aby „nastalo“, jakoby uloženy jisté „meze“ jako cosi již „daného“ či lépe z minulosti „přetrvávajícího“, s čím něco eventuálně „nového“ musí „realisticky“ počítat, ale co – jakožto „nové“ – na toto „dané“ nelze převést ani z něho vyvozovat. A „pravda“ se nutně vztahuje nejen k tomu právě aktuálnímu „jsoucím“, ani jen k tomu již – v rámci událostného dění – pominulému, ale v lecčem přetrvávajícímu, nýbrž také k tomu, co se teprve má stát (a může stát nebo i stane), ale co třeba ještě „vůbec ještě není“. A v tomto vztahu není a ani nemůže být „pravda“ chápána jako odvislá z toho, co „jest“, nýbrž jako „norma“ toho, co ještě „vůbec není“, ale má být, či mělo by být.

(Písek, 140321-1.)